

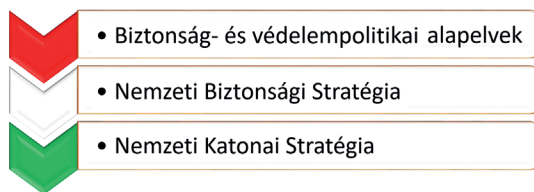
Stratégiai dokumentumok – A magyar Nemzeti Katonai Stratégia

Bevezetés

Jelen tanulmány célja elemezni egy újonnan megjelent stratégiai dokumentumot, a magyar Nemzeti Katonai Stratégiát, amely bemutatja a biztonsági környezetet, meghatározza 2024-re a védelmi kiadások mértéket (2% a GDP-ből), és körvonalazza a Magyar Honvédség fő, szárazföldi szervezeti struktúráját, egy nehéz-, egy közepes és egy különleges rendeltetésű dandár létrehozását tűzve ki célul. A fejezet ezenkívül felvonultatja a beszerzett haditechnikai eszközöket is, valamint a magyar védelmi ipar meghatározó egységeit.

A Nemzeti Katonai Stratégia

Magyarország stratégiai dokumentumainak¹ egymásra épülése a következő módon valósul meg: A biztonság- és védelempolitikai alapelvek dokumentuma egységben tárgyalta a két terület alapelveit. A NATO-csatlakozás előtti időszakban született írás a háború, a béke és a konfliktus kategóriáját alapul véve jelentette ki, hogy nem tekintünk senkit sem ellenségnek, a konfliktusokat diplomáciai, gazdasági és egyéb eszközökkel, legvégső esetben katonai erővel kívánjuk megoldani. Ezt követően a kormány Nemzeti Biztonsági Stratégiája a biztonság különféle dimenzióira vonatkozóan határozta meg a feladatokat. Így a demográfiai, a migrációs, a katonai, a környezeti, az informatikai és az energiaszektorral kapcsolatban is útmutatást adott. Végül a Nemzeti Katonai Stratégia ezekre épülve – mint ágazati stratégia – a katonai dimenzió környezetét elemezte, a 21. századi hadviselés kérdéseit vizsgálta, továbbá a megújuló Magyar Honvédség alkalmazási környezetét, elveit fektette le.

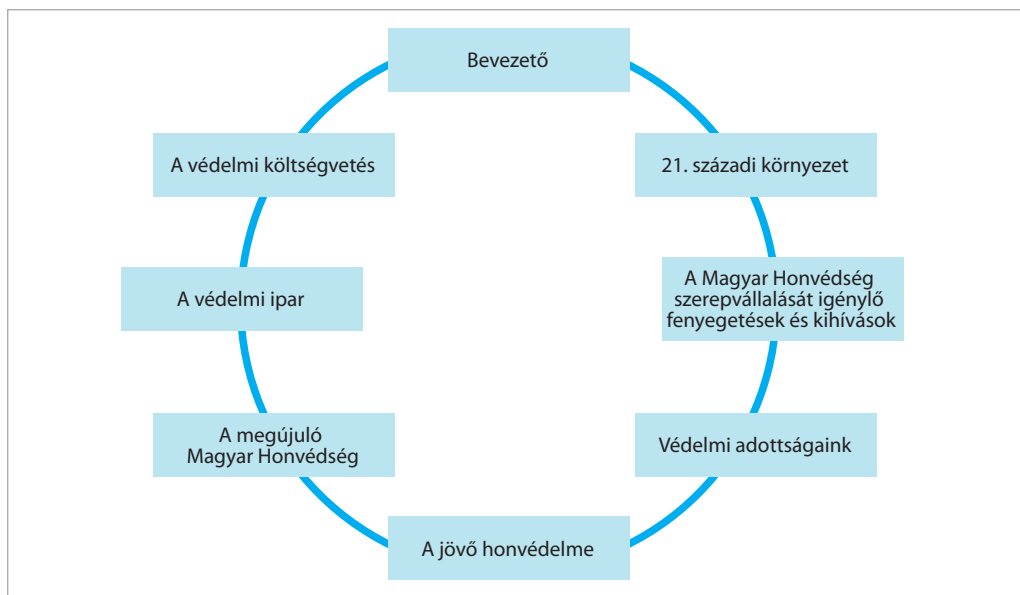
1. ábra: A magyar biztonságpolitikai dokumentumok rendszere

Forrás: a szerző szerkesztése

¹ 94/1998. (XII. 29.) OGY határozat a Magyar Köztársaság biztonság- és védelempolitikájának alapelveiről; 1163/2020. Korm. határozat Magyarország Nemzeti Biztonsági Stratégiájáról (1. melléklet: Magyarország Nemzeti Biztonsági Stratégiája); 1393/2021. (VI. 24.) Korm. határozat Magyarország Nemzeti Katonai Stratégiájáról (a továbbiakban: NKS).

A dokumentum felépítése

A Nemzeti Katonai Stratégia a bevezetést követően tárgyalja a 21. századi műveleti környezetet, a Magyar Honvédség szerepvállalásával kapcsolatos fenyegetéseket és kihívásokat. Külön elemzi a védelmi adottságokat a jövő honvédelme, az elrettentés és a védelem kapcsán; kitér a nemzeti és nemzetközi együttműködési képességekre. Ezt követően a védelmi igazgatásra, a nemzeti ellenálló képesség (reziliencia) kérdésére összpontosít. Megfogalmazza sajátos módon az emberközpontúságot, a Magyar Honvédség vezetési, irányítási, harci és harciszolgáló képességeivel szembeni elvárásokat. Végül a hátországvédelmi feladatok és a haditechnika, illetve a védelmi ipar és a védelmi költségvetés kérdéseivel zárul a dokumentum.

2. ábra: A Nemzeti Katonai Stratégia felépítése

Forrás: Az NKS alapján a szerző saját szerkesztése

A stratégia bevezetője

Mint általában a stratégiai dokumentumok esetében, a bevezető rész itt is nagyon fontos: megállapítja, hogy össznemzeti ügyről beszélünk a honvédelem kapcsán; egyértelműen leteszi a voksot amellett, hogy a magyar állampolgárok biztonságát meg kell védeni; hogy Magyarország biztonságának sarokköve továbbra is a NATO és az ennek keretében biztosított kollektív védelem, de ugyanakkor Magyarország teljesíteni kívánja a nemzeti önerő feltételének megvalósítását is. Víziónk a dokumentum szerint, hogy 2030-ra a Magyar Honvédség képes legyen másokat a támadásoktól elrettenteni, visszatartani, és mind a katonai, mind a nem katonai fenyegetések idején minden esetben a kormányzat rendelkezésére tudjon állni.

„A haza védelme össznemzeti ügy. [...]

A Zrínyi Honvédelmi és Haderőfejlesztési Program (a továbbiakban Zrínyi HHP) a magyar nemzet, a magyar Kormány és a magyar katonák erőfeszítéseinek eredményeként létrehozta az ezeréves állami léthez méltó, a magyar állampolgárok biztonságát növelő katonai erőt és az ennek fenntartásához szükséges hadiipari kapacitásokat. [...]

Magyarország egyetlen államot sem tekint ellenségnek. A megújuló nemzeti önerő azonban a 21. század gyorsan változó biztonsági környezetében szükségesebb, mint a hidegháborút követően bármikor. Hazánk biztonságának sarokköve az Észak-atlanti Szerződés Szervezete [...] keretében biztosított kollektív védelem, de ennek a szövetségesi együttműködésnek a nemzeti önerő az elsődleges feltétele.

Változékony és nehezen kiszámítható biztonsági környezetünkben előrejelzés nélkül alakulhatnak ki válságok közvetlenül Magyarország határain, közvetett térségünkben vagy stratégiai távolságokban. [...]

Magyarország stratégiai célkitűzése, hogy 2030-ra olyan Magyar Honvédséget építsen, amely a NATO tagjaként és a régió egyik meghatározó haderejeként képes garantálni az ország biztonságát, elrettenteni az esetleges agressziót, támogatni az összkormányzati védekezést a katonai és nem katonai fenyegetésekkel és kihívásokkal szemben, továbbá képes ellátni szövetségi és európai uniós tagságából származó feladatait.”²

A bevezetés másik fontos alapvetése, hogy a biztonságot nem lehet egyik napról a másikra megteremteni, csak hosszú távú feladatként értelmezhető. Továbbá hogy a biztonságot fenyegető veszélyek nemcsak katonai, hanem politikai, gazdasági, társadalmi, környezeti, kiber- és információs dimenziókon keresztül is elérhetnek minket, ezért szükséges összkormányzati szinten, komplex módon kezelni a honvédelmi feladatokat, amelyeken belül a katonai képességek kiemelt jelentőségűek.

„A biztonság megteremtése hosszú távú feladat, amelyre áldozni kell. A holnap fenyegetéseire ma kell elkezdenni a felkészülést. Az ország védelme összetett, egymással szorosan összefüggő biztonsági elemekből épül fel – a katonai mellett gazdasági, politikai, társadalmi, környezeti, kiber- és információs dimenziók alkotják. Napjaink állami és nem állami fenyegetései és kihívásai ezen biztonságdimenziók teljes spektrumában, számos kombinációban jelentkezhetnek, ezért a honvédelem ügyét nem lehet a biztonság más területeitől elválasztva, külön kezelni. A biztonsági kihívások kezelése túlnyúlik az egyes szakminisztériumok hatáskörén, és összkormányzati együttműködést kíván meg, ugyanakkor a honvédelmi feladatok végrehajtása során továbbra is kiemelt szerep jut a katonai képességeknek.”³

Kulcskifejezések

A modern dokumentumok értékelésénél érdemes figyelembe venni, hogy a szerzők, a szerkesztői közösség milyen kulcsszavakat, kulcskifejezéseket használ. Ezek általában a „nemzeti”, a „NATO”, a „védelem”, az „információ”, a „hibrid”, a „radikalizmus”, az „országvédelem”, a „fegyveres támadás”, a „hírszerzés” és az „elhárítás”. A Nemzeti Katonai Stratégia nagyon jelentős számban, 66 előfordulással említi a nemzeti szót, 23 alkalommal a NATO-t, 42 alkalommal a védelem és 21 alkalommal a kiber-, illetve

² NKS – Bevezető.

³ NKS – Bevezető.

az információ kifejezést; a migráció, valamint a fegyveres támadás már mindössze 6-6 alkalommal, a hibrid fenyegetés háromszor fordul elő benne. Fontos téma még a radikalizmus, az országvédelem és a terrorizmus vizsgálata – ezekkel is találkozhatunk a dokumentumban.

1. táblázat: A kulcsfogalmak előfordulása a dokumentumban

Kulcsszavak	Előfordulás (alkalom)
biztonság	83
nemzeti	66
együttműködés	54
védelem	42
NATO	23
kiber	21
információ	18
fenyegetés	17
elrettetés	13
megújulás	7
migráció	6
fegyveres támadás	6
hibrid	3
kollektív védelem	3
hírszerzés	2
elhárítás	2
önerő	2
radikalizmus	2
országvédelem	1
terrorizmus	1

Forrás: Az NKS alapján a szerző szerkesztése

A Nemzeti Biztonsági és a Katonai Stratégia viszonya

Mindig lényeges kérdés, hogy a Nemzeti Katonai Stratégia hogyan viszonyul a felette álló Nemzeti Biztonsági Stratégiához, a magasabb szintű dokumentumban a katonai stratégia a meghatározott kérdésekhez mennyire tudja megjeleníteni a katonai szakmai válaszokat a problémákra.

A továbbiakban a nemzeti szuverenitást sértő törekvések, a nemzeti kisebbségek védelme, a tartós népességfogyás, a nemzetközi gazdasági válság, az energiaiimport problémái, a bukott államok, a forradalmi technológiák elterjedése, a szervezett bűnözés, a tömegpusztító (nukleáris, radiológiai, biológiai) fegyverekkel vagy vegyi szennyező anyagokkal Magyarország ellen végrehajtott terrorcselekmény lehetőségének kérdéseit is tárgyalja a dokumentum. Mivel a Nemzeti Biztonsági Stratégia a biztonság minden

dimenziójára kiterjedően felsorolja a veszélyeket, a katonai stratégiának is foglalkoznia kell a katonai dimenziót érintő aspektusokkal, illetve katonai megoldási lehetőségek esetén a kapcsolódó feladatokkal.

Megvizsgálva, hogy a Nemzeti Biztonsági Stratégia milyen veszélyekről beszél, értékeltem, hogy a katonai dimenzióban van-e relevanciája ezeknek a kérdéseknek, illetve hogy milyen válaszokat ad ezekre a Nemzeti Katonai Stratégia. Összességében megállapítható, hogy szinte minden olyan kérdésre megadja az adekvát választ (azaz reagál a felvetett problémára, illetve meghatározza a megfelelő védelmi, biztonsági, katonai elemekből álló feladatokat és értékeléseket), amelyeket a Nemzeti Biztonsági Stratégia megemlít. Ezt tartalmazza a 2. táblázat.

2. táblázat: A Nemzeti Biztonsági, illetve a Nemzeti Katonai Stratégia összefüggései, kapcsolódási pontjai⁴

NBS a veszélyekről	Katonai dimenziót érintő veszély (igen/nem/ is)	NKS- „reakció” foka (magas/ átlagos/ alacsony)	Megjegyzés
(124/a) illegális migránsok tömeges érkezése a nyugat-balkáni vagy más, hazánkat érintő útvonalon, idegen népesség Magyarországra telepítése	is	átlagos	Jelenleg és a belátható jövőben a legnagyobb valószínűséggel az illegális migráció tömeges mértékű, a kormányzati rendszerek és rendvédelmi erők túlterhelésével járó növekedésére lehet számítani főként a nyugat-balkáni, de más, hazánkat érintő útvonalak irányából is. Egy ilyen jellegű „modern kori népvándorlás” súlyos következményekkel jár Európa, így Magyarország biztonságára és stabilitására nézve, miközben a jelenség nemzetbiztonsági, közbiztonsági, humanitárius és közegészségügyi kockázatokat is magában hordoz. Migrációs válsághelyzetben a Magyar Honvédség a rendvédelmi erőket támogatva lép fel. Az illegális tömeges migrációt kiváltó okok (gyenge/bukott államok, etnikai-vallási konfliktusok, szélsőséges ideológiák, klímaváltozás, fegyverek ellenőrizetlen terjedése, továbbá külső szereplők egyoldalú beavatkozása) enyhítésében a Magyar Honvédség az állam tágabb biztonság- és védelempolitikai eszközrendszerének részeként, nemzetközi koalícióban lép fel.

⁴ A táblázatban nem szerepelnek azok a biztonsági kockázatok, amelyek csak a Nemzeti Biztonsági Stratégiában találhatók meg, de a Nemzeti Katonai Stratégia – a katonai dimenzióban nem értelmezhető területként – nem foglalkozik velük. Ezek a következők: a bűnszervezetek, szervezett bűnözői csoportok magyarországi térnyerése és befolyásának erősödése; a nemzeti szuverenitást sértő, a nemzeti döntési jogköröket nyíltan vagy leplezetten elvonó törekvések, továbbá a határon túli magyar közösségek helyzetének jelentős romlása vagy ellehetetlenülése; a tartós népességfogyás; a nemzetközi gazdasági válság kiújulása vagy a globális kereskedelmi konjunktúra; az energiainportban bekövetkezett fennakadásból fakadó ellátási válsághelyzet létrejötte; súlyos és tartós instabilitás kialakulása, illetve „bukott állam” létrejötte hazánk közvetlen szomszédságában vagy régiókban; a forradalmi technológiai fejlesztések illetéktelen kezekbe kerülése révén a nemzet biztonságát veszélyeztető támadások vagy terrorcselekmények megjelenése.

NBS a veszélyekről	Katonai dimenziót érintő veszély (igen/nem/ is)	NKS- „reakció” foka (magas/ átlagos/ alacsony)	Megjegyzés
(124/b) váratlan fegyveres támadás	igen	magas	A Magyar Honvédség állami és nem állami szereplők által jelentett fenyegetések esetében egyaránt bevethető. Valamely állami szereplő által hazánk ellen indított váratlan fegyveres támadás valószínűsége alacsony, esetleges bekövetkezése azonban rendkívül súlyos következményekkel járhat az ország egészére nézve. A Magyar Honvédségnek ezért mindenkor képesnek kell lennie – a szövetséges erők beérkezéséig akár önállóan – egy fegyveres támadás elrettentésére vagy annak bekövetkezése esetén az ország függetlenségének, területi egységének, határainak, állampolgárainak és anyagi javainak katonai védelmére. A NATO vagy az Európai Unió egy vagy több tagállamát érő váratlan fegyveres támadás lehetősége sem zárható ki, ezért Magyarországnak és egyben a Magyar Honvédségnek – a vállalt szolidaritás jegyében – készen kell állnia az ezek elhárításához kapcsolódó szövetségesi vagy európai uniós feladatok ellátására, külföldön és belföldön (befogadó nemzeti támogatás keretében) egyaránt. Az állami szereplők a nem hagyományos hadviselés eszköztárát is alkalmazhatják, amely révén a nem katonai eszközök célirányos felhasználása akár fegyveres támadásnak megfelelő hatásokat is kiválthat.
(124/c) összehangolt és széles körű diplomáciai, információs és titkosszolgálati műveletek, pénzügyi-gazdasági nyomásgyakorlással, pénzügyi spekulációs támadásokkal vagy katonai fenyegetéssel párosulva (hibrid hadviselés) Magyarország destabilizálása, kormányzati cselekvőképességének, politikai stabilitásának és társadalmi egységének gyengítése, továbbá nemzetközi érdekérvényesítő képességének korlátozása céljából	igen	magas	Az ilyen, úgynevezett hibrid hadviselés során állami és nem állami szereplők katonai és nem katonai eszközöknek egy meghatározott stratégiai cél érdekében történő összehangolt felhasználásával törekednek érdekeiket a szemben álló fél kárára érvényesíteni, illetve lépéseket tehetnek a Magyarországot fenyegető kihívások, válságok súlyosbítása érdekében.

NBS a veszélyekről	Katonai dimenziót érintő veszély (igen/nem/ is)	NKS- „reakció” foka (magas/ átlagos/ alacsony)	Megjegyzés
(124/d) jelentős károkat okozó kibertámadások a kormányzati informatikai rendszerek, az e-közigazgatás, a közműszolgáltatók, a stratégiai vállalatok, a létfontosságú infrastruktúra egyéb elemei és más, a társadalom működésében fontos szervezetek számítógépes hálózatai ellen	igen	magas	
(124/e) terrorcselekmény elkövetése Magyarországon, illetve magyar állampolgárok vagy magyar érdekeltségek ellen külföldön	igen	átlagos	Jelentős fenyegetést képez a radikális ideológiák és a terrorizmus terjedése Európán belül, illetve annak perifériáján. Mindez hagyományos és nem hagyományos támadások indítását eredményezheti akár Magyarországon is, illetve magyar állampolgárok vagy magyar érdekeltségek, katonai műveletek és missziók ellen külföldön. Idesorolható a forradalmi technológiák illetéktelen kezekbe kerülésével a nemzet biztonságát veszélyeztető támadások vagy terrorcselekmények végrehajtása is.
(124/m) tömegpusztító fegyverekkel, illetve nukleáris, radiológiai, biológiai vagy vegyi szennyező anyagokkal Magyarország vagy a környező országok ellen végrehajtott támadás vagy terrorcselekmény	igen	átlagos	A tömegpusztító fegyverekkel Magyarország és/vagy a környező országok ellen végrehajtott támadás valószínűsége alacsony, következményei azonban beláthatatlanok. Ebben az esetben a Magyar Honvédség képességeinek alkalmazása elkerülhetetlen. A hagyományos és nukleáris, illetve kettős képességű rakétarendszerekkel esetlegesen végrehajtott, Magyarország ellen irányuló támadásokkal szembeni védelem szövetségi keretek között valósul meg, amihez hazánk is aktívan hozzájárul.
(124/n) Magyarország vagy szomszédos országok területén bekövetkezett olyan ipari balesetek és katasztrófák, amelyek regionális kihatásokkal járnak	nem	nincs	A kármentesítésben szükség szerint részt vesz a honvédelmi tárca, illetve szakemberekkel és szakállomány biztosításával segíti a feladatokat ellátását.

NBS a veszélyekről	Katonai dimenziót érintő veszély (igen/nem/ is)	NKS- „reakció” foka (magas/ átlagos/ alacsony)	Megjegyzés
(124/o) a lakosság tömeges és súlyos megbete- tegedésének kockázatát hordozó járványos betegség magyarországi megjelenése és gyors terjedése	is	magas	A Covid–19-járvány is megmutatta, hogy globalizált vilá- gunkban egy járvány gyorsan és gyakorlatilag feltartóz- tathatatlanul képes elterjedni, valamint hatása az egész- ségügyi válsághelyzet mellett a biztonság többi elemét is alapjaiban befolyásolja. A pandémia rámutatott arra, hogy a lakosság tömeges és súlyos megbetegedésének kockázatát hordozó járványos betegségek magyarországi megjelenése és gyors terjedése súlyos válsághelyzetet idézhethet elő, amelynek kezelésében a Magyar Honvéd- ség – szervezetségének, képességeinek és kiterjedt logisztikai infrastruktúrájának köszönhetően – nél- külözhetetlen szerepet tölt be. A járvány elsődleges hatásai mellett fel kell készülni annak a világgazdaságra gyakorolt, az egyes országok gazdasági teljesítményét évekre visszavetítő, súlyos társadalmi feszültségeket okozó, illetve a meglévő instabilitásokat fokozó másodla- gos hatásaira is, amelyek szélesíthetik az instabil régiók körét, fokozhatják az ismert biztonsági kockázatok (például a migráció) bekövetkezési valószínűségét, és új kihívásokat eredményezhetnek.
(124/p) nagyobb ár- és kiterjedt belvizek kialakulása, valamint más természeti katasztró- fák – hosszán tartó aszályság időszakok, hő- és hideghullámok, heves viharok, pusztító erdő- vagy vegetáció- tüzek – rendszeres bekövetkezése	is	átlagos	Felkészültnek kell lenni a klímaváltozáshoz is köthető, egyre nagyobb valószínűséggel bekövetkező természeti katasztrófák, valamint a Magyarország vagy a szomszédos országok területén kisebb valószínűséggel bekövetkező, regionális kihatásokkal járó ipari balesetek és katasztrófák kezelésére, ami – feladatrendszeréből adódóan – a Magyar Honvédség aktív szerepvállalását is igényli.

Forrás: NBS 124. pont, NKS

A Covid–19-pandémia kapcsán is megmutatkozott, hogy bár nem elsősorban katonai dimenziót érintő fenyegetésről van szó, a Honvédelmi és a Belügyminisztérium együttes intézkedése meghatározta a határ mellett járőröző rendvédelmi kollégák munkájának segítségét a hadsereg részéről. Így részt vettek az illegális tömeges migráció okozta veszélyhelyzet felszámolásában, illetve (műszaki és egyéb csapatok) műszaki szakértelmükkel az ideiglenes műszaki határzár telepítésében. A pandémia kapcsán a honvédség szintén rendelkezésre állt egészségügyi kapacitásával, a Honvédkórház oltóbuszokkal, személyi állomány biztosításával, a rendvédelmi kollégák munkájának a segítségével, járőrözéssel és őrzés-védelmi feladatokkal, továbbá magas beosztású személyek a Honvédség részéről kórházigazgatói feladatokat láttak el.

A Nemzeti Katonai Stratégia főbb pontjai

A 21. század műveleti környezete⁵

A Nemzeti Katonai Stratégia a 21. századi műveleti környezetet jól határozza meg, hiszen megnevezi a *hibrid hadviselést*, amelynek során állami és nem állami szereplők katonai és nem katonai eszközökkel próbálják az érdekeiket érvényesíteni. Egy másik megfogalmazás szerint ez olyan erőszak alkalmazása, amely nem kíván átlépni a háború szintjére a konfliktus folyamán. Ennek megfelelően főként stratégiai kommunikáció révén próbálja megrendíteni a társadalmak stabilitását. Külön foglalkozik a dokumentum a *proxy* vagy helyettesítő erőkkel, hiszen ilyen szereplőkkel lehet rejtett állami támogatással bűnözőket, terroristákat, főleg nem kormányzati szervezeteknek álcázott szereplőket egy adott konfliktusban támogatni.

„A globális és az európai biztonsági környezetet az instabilitás és a kiszámíthatatlanság jellemzi. A távoli térségekben kialakult válságok rövid időn belül hatással lehetnek Magyarország biztonságára is [...] A 21. században a háború céljának változatlansága mellett annak színterei, formái és eszközei kibővülnek, jellemzői változnak, egyre inkább áttekintednek a biztonság nem katonai dimenzióira. [...] Az ilyen, úgynevezett hibrid hadviselés során állami és nem állami szereplők katonai és nem katonai eszközöknek egy meghatározott stratégiai cél érdekében történő összehangolt felhasználásával törekednek érdekeiket a szemben álló fél kárára érvényesíteni, illetve lépéseket tehetnek a Magyarországot fenyegető kihívások, válságok súlyosbítása érdekében.”⁶

A dokumentumban megjelenik a *világűr mint a magyar katonai stratégia új dimenziója*. A világűrbe telepített eszközrendszerrel már a konfliktusok előtt, békeidőben olyan katonai és nemzetbiztonsági információkat lehet megszerezni, amelyek hatással lehetnek a konfliktus kimenetelére, lefolyására, illetve maguk a rendszerek képesek lehetnek hadászati fegyverrendszerek működtetésére vagy stratégiai felderítésre, csapásmérésre.

„A világűr mint a legújabb technológiák telepítésének színtere, lehetőséget biztosít a nagyhatalmak számára, hogy a szárazföldek, a tengerek és óceánok felett telepített eszközrendszereik révén már békeidőben katonai és nemzetbiztonsági helyzeti előnyre tegyenek szert, háborús körülmények között pedig képesek legyenek hadászati fegyverrendszereik működtetésének biztosítására, a megfelelő szintű hadszíntér-felderítésre, teljes körű ellenőrzésre, valamint szükség esetén a csapásmérésre.”⁷

A *kiberbiztonság* kérdésköre a dokumentum egyik sarokköve, hiszen – mint korábban írtuk – 21 alkalommal utalnak rá a szerzők, hogy a konfliktusok előéletében is fellelhetők ilyen elemek. Ezek a műveletek, amelyek akár kinetikus műveleteket készíthetnek elő, önálló célok elleni bevetésre is alkalmasak. Mivel stratégiai fontosságú, kiemelt objektumokat is érhetnek támadások, fontos, hogy a kibervédelem területén az ország felkészüljön a 21. századi kihívásokra.

⁵ NKS, 1. pont.

⁶ NKS, 1. pont.

⁷ NKS, 1. pont.

„A modern konfliktusoknak a legtöbb esetben kiberbiztonsági összetevője is van. [...] A katonai kibertérműveleti erők a kibertérben végrehajtott műveleteikkel, beleértve az offenzív műveleteket is, hozzájárulnak a szárazföldi erők és a légierő kinetikus műveleteinek hatékonyságához. Békében aktívan közreműködnek a nemzeti kibervédelmi feladatokban, és felkészülnek a különleges jogrendi helyzetben történő feladat-végrehajtásra.”⁸

Védelmi adottságaink⁹

„Földrajzi elhelyezkedéséből adódóan hazánkat közvetlenül érinthetik az Európa déli és keleti periferiáján jelentkező kihívások. A Magyarország biztonságát meghatározó régiókban nem sikerült lezárni az elmúlt évtizedek konfliktusait, amelyek könnyen és váratlanul terjedhetnek át más régiókra is. Ezért Magyarország biztonsága nem választható el a globális és regionális folyamatoktól, amelyek hatásai ellen hazánk többnemzeti együttműködésben lép fel. Ezzel együtt, Magyarország szempontjából kiemelt prioritással bír a nyugat-balkáni, és felértékelődött a közel-keleti, valamint az észak-afrikai térség, illetve az Európai Unió keleti szomszédságának stabilitása.

Magyarország a NATO által azonosított keleti és déli fenyegetések, valamint az észak-, kelet- és dél-európai szárazföldi hadszínterek találkozási pontjánál helyezkedik el, központi helyzete miatt háttérbázisként, felvonulási útvonalként, befogadó, összpontosítási, átcsoportosítási, felkészítési körzetként is funkcionálhat.

Európa, benne Magyarország, az európai hadszíntér mellett az észak-atlanti, a közel-keleti és az észak-afrikai hadszíntereken folytatott koalíciós hadműveletek és békeműveletek során is érintetté válhat, mivel az ezekbe a térségekbe telepített eszközrendszerek révén területe (vagy települő erői) csapásmérő eszközökkel elérhető a potenciális támadók által.”¹⁰

A jövő honvédelme¹¹

Az elrettentés és a védelem megfogalmazása érdekes kérdéseket vet fel, és a fogalmak értelmezését teszi a jövőben szükségessé. Az elrettentés a hidegháború időszakának katonai stratégiája, amely az ellenség atomfegyverekkel történő elrettentését tűzte ki célul, illetve az atomfegyver elsőként történő alkalmazását tette kérdésessé, hogy mely fél valósítja azt meg. A magyar fegyveres erőnek olyan nyilvánvaló, megfelelő számvetésekkel alátámasztható katonai erőre, tűzerőre és csapásmérő képességre van szüksége a fizikai és a kibertérben – kiegészítve diplomáciai, katonadiplomáciai és gazdasági lépésekkel –, amely az agresszió gondolkodó ellenség várható nagyarányú technikai és embervesztése, valamint az infrastruktúrájában bekövetkező kár lehetősége által képes visszatartani őt a támadástól.¹²

⁸ NKS, 1. és 5.1.

⁹ NKS, 3. pont.

¹⁰ NKS, 3. pont.

¹¹ NKS, 4. pont.

¹² Ehhez az elrettentéshez tartozik majd technikai téren a világ legmodernebb harckocsijának tartott Leopard 2A7+ típus, a Lynx gyalogsági harcjármű, a Panzerhaubitze 2000 önjáró löveg, a Gidrán páncélozott szállító-

„Az elrettentés és védelem eszköztára a Magyarországot fenyegető kihívások kezelése során első-sorban azok esetében lehet hatékony, amelyek állami szereplőktől eredeztethetők. A nagyobb geopolitikai befolyásért folytatott globális versengés fokozódásával egyre inkább elmosódik a határ az elrettentés és védelemhez kapcsolódó béke- és válságidőszaki feladatok között.

[...] Egy erős és önállóan is reagálni képes nemzeti haderő önmagában is biztosítja azt az elrettentő erőt, amely egy méretével és potenciáljával összemérhető ellenfél számára megkérdőjelezi az esetleges támadás által elérhető célokat és előnyöket, egy megvalósult támadás esetén pedig képes az ország területének és szuverenitásának fegyveres védelmére. A stratégiai szintű elrettentés és védelem szempontjából meghatározó Magyarország NATO- és európai uniós tagsága, ugyanakkor az önálló nemzeti képességek fejlesztése a NATO és az Európai Unió védelmi képességeit is növeli, ezáltal a kontinens stabilitását és biztonságát erősíti.”¹³

A NATO egyik új fogalma a *nemzeti ellenálló képesség, a reziliencia*, amelyre szükség van, hiszen egy nemzetgazdaság teljesítményét, egy ország ellenálló képességét nagyban meghatározza, hogy a biztonság minden területén – energia- és élelmiszer-ellátás, kiberbiztonság stb. – helyt tud-e állni egy konfliktus bekövetkezése esetén.

„A komplex, nehezen kiszámítható biztonsági környezetben fel kell készülni a hazánkat, illetve a magyar állampolgárokat veszélyeztető kinetikus és nem kinetikus támadásokra, hibrid fenyegetésekre, valamint más válsághelyzetekre. Ennek érdekében tovább kell fejleszteni a csapásokat elviselő, azok hatásait elhárítani, enyhíteni és felszámolni, a kritikus fontosságú képességek működését fenntartani képes nemzeti ellenálló képességet. A magyar nemzetgazdaság teljesítményének és ezzel együtt a nemzeti védelmi ipari kapacitásoknak a fokozása jelentős mértékben hozzájárul a biztonság és a nemzeti ellenálló képesség erősítéséhez.”¹⁴

A 4.3. szakasz következő részében a *Katonai Nemzetbiztonsági Szolgálat feladatait*, a katonai hírszerzés és elhárítás hatékony működési feltételeit fogalmazzák meg a szerzők. A fő indok: a NATO-tagállamok hírszerző és elhárító szervezeteikkel az aktuális kihívások kapcsán szükséges fejlesztésekre tudjanak összpontosítani. Azaz a missziós területekre készülő magyar katonáknak a legtöbb információt kell biztosítani a feladatok sikeres végrehajtása érdekében.

„A katonai műveletekhez szükséges információk megszerzésében, a Magyarország biztonságát érintő válságok előrejelzésében, a magyar honvédelmi érdekeket veszélyeztető leplezett törekvések felderítésében, valamint a válságkörzetekben szolgálatot teljesítő katonák biztonsága érdekében fokozottan szükség van a katonai hírszerzés és elhárítás hatékony működésére. A honvédelmi feladatok végrehajtását támogató nemzetbiztonsági tevékenység végzése során a jövőben is kiemelt hangsúlyt kell helyezni a hazai társszolgálatokkal, valamint a NATO- és az EU-tagállamok hírszerző és elhárító szervezeteivel kialakított stratégiai együttműködés célzott, elsősorban az aktuális kihívások területén megvalósuló fejlesztésére.”¹⁵

jármű, a légierő többcélú JAS-39 Gripen vadászgépe, az új, többcélú H145M és H225M helikopter, a NASAM légvédelmi rakétarendszer, a modern Carl Gustav kézi páncéltörő fegyver és az új, magyar gyártású kézifegyver.

¹³ NKS, 4.1.

¹⁴ NKS, 4.3.

¹⁵ NKS.

A válságok előrejelzése, a válságkörzetekben szolgáló magyar katonák biztonsága képezi a hírszerzés és elhárítás fő feladatait. Ezeket a feladatokat a NATO- és EU-tagállamok stratégiai együttműködésével valósítja meg a szolgálat.

Az 1999-ben bekövetkezett NATO-csatlakozásunk óta fontos kérdése minden haderőnek az interoperabilitás (teljes körű *nemzetközi együttműködési képesség*), azaz a minden oldalú megfelelés és azonos alkalmazás a katonai képességek területén, hogy együtt tudjunk működni a szövetséges NATO- és EU-országokkal. A nemzetközi együttműködési szinteket jelzi, hogy az állam- és kormányfők biztonság- és védelempolitikai együttműködésein túl a katonapolitikai, a katonadiplomáciai, a védelmi ipari és a haditechnikai együttműködések teremthetik meg a közös, többnemzeti parancsnokságok létrehozásának alapjait a NATO-tagországok területén. A műveletek sikeres végrehajtása érdekében szintén fontos, hogy ezek a parancsnokságok közös, többnemzeti gyakorlatokon elérjék a NATO minősítési rendszerében a megfelelő szintet,¹⁶ s így közös missziókban és szükség esetén közös, többnemzeti műveletekben vehessenek részt.

„Az interoperabilitás kialakításának első szintje a katonai képességek két- és többoldalú formában történő összehangolt fejlesztése más NATO- és EU-tagállamokkal. A második szintet a szövetségeinkkel és európai unióbeli partnereinkkel folytatott közös kiképzések és gyakorlatok jelentik, mind a fizikai, mind a virtuális térben. Az interoperabilitás legmagasabb szintjét a közös regionális formációkban és a készenléti erőkben történő részvétel jelenti, ezért törekedni kell az ezekben történő rendszeres szerepvállalásra. Mindezekon felül további célkitűzés, hogy a Magyar Honvédség a katonai együttműködés terén ne csak hozzájáruló fél legyen, hanem az elkövetkező évtized során egyre inkább az együttműködés motorjává és egyik meghatározó szereplőjévé is váljon regionális viszonylatban.”¹⁷

3. ábra: A nemzetközi együttműködés területei és tartalma

Forrás: a szerző saját szerkesztése

¹⁶ *Combat ready* (harckész), azaz az önálló feladat-végrehajtásra alkalmas minősítést jelenti az alakulat ellenőrzése után.

¹⁷ NKS, 4.4.

A Magyar Honvédség legfontosabb hosszú távú stratégiai célja, hogy biztosítsa és megtartsa azt a szükséges személyi állományt, amely a Zrínyi 2026 haderőfejlesztési program keretében beérkező technikai eszközök üzemeltetését végzi.

A Magyar Honvédségnek érdeke, hogy a haderőfejlesztési program végére három – egy nehéz-, egy közepes és egy különleges rendeltetésű – dandárral rendelkezzen. Ezért megkezdte a szervezetek létrehozásához szükséges haditechnikai eszközök beszerzését, és a megfelelő felderítőrendszer kiépítése is zajlik. A jövő hadereje számára létrehozandó dandárok feladata lesz az elrettentés, a védelem, valamint a hazai és NATO-műveletekben történő szerepvállalás.

„A szárazföldi erők vonatkozásában, fokozatosan – az erőforrások rendelkezésre állásának ütemében – fejlesztésre kerülnek a harcoló, a harctámogató és harciskiszolgáló képességek. Ennek érdekében háromdandáros struktúra kerül létrehozásra, amelynek keretében egy nehéz, egy közepes és egy különleges rendeltetésű (könnyű) dandár kialakítása a cél.”¹⁸

„A Magyar Honvédség feladatai végrehajtása érdekében a dinamikusan változó műveleti viszonyokhoz alkalmazkodni képes, kellő előrelátást és korai előrejelzést biztosító, nagy mozgékonyágú és túlélőképességű felderítő rendszerrel fog rendelkezni [...]”¹⁹

„A harciskiszolgálás rugalmassága és alkalmazkodóképessége, a támogatási elvek és eljárások folyamatos megújításán alapulva, a logisztikai és egészségügyi rendszer technológiai fejlesztésén keresztül valósul meg.”²⁰

A hátszágvédelmi és kiegészítő honvédelmi képességekkel kapcsolatban azt írja a dokumentum:

„Annak érdekében, hogy egy korszerű, a kor biztonsági kihívásainak és kockázatainak megfelelően tudó, a reguláris erők feladatait békében és különleges jogrendben is támogatni képes tartalékos erő épüljön ki, a Magyar Honvédség fokozatosan növeli az önkéntes tartalékos rendszer személyi állományát és képességeit, és felkészíti az alaprendeltetéséből adódó feladatai ellátására. Az elmúlt időszak eredményei megfelelő alapot képeznek ahhoz, hogy a Zrínyi HHP keretében megvalósuló fejlesztések eredményeként 2030-ra az önkéntes tartalékos rendszer – az új típusú kihívások kezelését is magában foglaló – feladatainak végrehajtásakor egységes, koherens rendszert alkosson a hivatásos és szerződéses állományal.”²¹

A védelmi ipar²²

A védelmi beszerzések segítik elő a Zrínyi 2026 honvédelmi és haderőfejlesztési program megvalósítását. Nemcsak az eszközök beszerzéséről van szó, hanem a fegyvergyárak magyarországi telepítésével új munkahelyek jönnek létre. A világhírű hadiipari cégek és konszernek (Rheinmetall, Krauss-Maffei) technológiai fejlettségükkel is segítik a Magyar Honvédség és az ország technikai fejlődését, az ország védelmi ipari központtá válását.

¹⁸ NKS, 5.1.

¹⁹ NKS, 5.1.2.

²⁰ NKS, 5.1.3.

²¹ NKS, 5.1.5.

²² NKS, 6. pont.

„a magyar kormány 2016-ban két irányba indult el a hadiipar fejlesztésénél: egyrészt a történelmi hagyományokból eredő német kapcsolatokat vették elő, másrészt próbálták összefogni a visegrádi országok ez irányú törekvéseit is. [...]

Ezért is hiszünk a magyar modellben, miszerint ha az állam szerepet vállal, akkor ezek a vegyesvállalatok máshogy működnek, mint egy bizonytalan hátterű offshore vagy tőzsdei cég. A Rheinmetall vállalta ezt a partnerséget, ami nem volt könnyű döntés.”²³

„Szintén fontos, hogy egy haderőfejlesztési programot akkor lehet végrehajtani, ha ahhoz megfelelő források állnak rendelkezésre, jelenleg ez a feltétel teljesült.”²⁴

A stratégia célok elérése érdekében beszerzett haditechnikai eszközök és fejlesztések a következők:

- 44 darab Leopard 2A7+HU, illetve kilenc harctámogató műszaki, hídvető és kiképzőjármű.
- 24 darab PzH 2000-es önjáró löveg.
- Infrastruktúra-fejlesztés.
- Új gyalogsági páncéltörő fegyverek beszerzése.
- 218 KF41 Lynx gyalogsági harcjármű, ebből 172 darab Magyarországon, egy Zalaegerszegen létesülő üzemben gyártva.
- NASAMS légvédelmi rakétarendszerek és AMRAAM rakéták a magyar légvédelmi képességek korszerűsítésére.
- A H145M könnyű, többcélu helikopterek mellett 16 darab H225M közepes helikopter megvásárlása, amelyek leszállítása 2023-ban kezdődik meg.
- A cseh kézifegyverek mellett a következő években várható a Unique Alpine mesterlövész-fegyvereinek és AR-származékainak, illetve hosszabb távon Dynamit Nobel páncéltörő kézifegyvereinek gyártása és akár rendszeresítése is a magyar haderőben.
- A török eredetű, Gidrán típusú 4 × 4-es páncélosokat a Rheinmetall-lal közösen Kaposváron is továbbfejlesztik és gyártják majd. Így a honvédség által rendszeresítendő 300 eszköz nagy része, körülbelül 260 db Gidrán várhatóan hazai gyártmány lesz.
- Folyamatosan fejlődik Magyarország kibervédelmi képessége is: nemrég kezdte meg működését a Nemzeti Kibervédelmi Központ, illetve a honvédség külön kiberképzési központot is létesített.
- Hazánk két KC-390-es sugárhajtású szállító repülőgépet vásárol a brazil Embraertől.
- Magyarország ELM-2084-es radarokat vásárol majd Izraeltől, illetve a gyártás is hamarosan elindul Nyírteleken.
- Folyamatban van még számos más eszköz, például katonai drónok, mobil légvédelmi rendszerek és páncéltörő rakétarendszerek beszerzése is különféle forrásokból.²⁵

²³ Baranyai Gábor: Világszínvonalon születik újjá és fejlődik a magyar hadiipar. *Magyar Nemzet*, 2020. december 23.

²⁴ Huszák Dániel: 2021-ben is dübörög a magyar hadiipar fejlesztése – Megtudtuk, mit tervez a kormány, *Portfolio.hu*, 2021. február 10.

²⁵ Huszák (2021): i. m.

Embraer	2 pcs	Rheinmetall	218 pcs	Rheinmetall Kürst. Patria	approx 300 pcs	Krauss- Haffel- Wegmann	44 pcs	Krauss- Haffel- Wegmann	12 pcs	Krauss- Haffel- Wegmann	5 pcs	Krauss- Haffel- Wegmann	3 pcs	Krauss- Haffel- Wegmann	24 pcs
	KC-390		Lynx		Gidrán		Leopard 2A7		Leopard 2A4		WISENT 2		Leguan		PzH 2000
Airbus Helicopters	20 pcs	Airbus Helicopters	16 pcs	IAI ELTA		Kongsberg X Raytheon		Kongsberg X Raytheon	180 pcs	Kongsberg X Raytheon	60 pcs	Other	2 pcs	Other	2 pcs
	H145M		H225M		ELM-2084		NASAMS		AMRAAM		AMRAAM-ER		Dassault Falcon 7X		Airbus A319
Saab Bofors Dynamics		ČZUB													
Carl Gustaf M4		CZ-HU Bren 2, Skorpion EVO, P-07, 09													

ILLUSTRATION: ESZTER TANKÓ

4. ábra: A beszerzett haditechnikai eszközök

Forrás: Fáy Gergely: Határozott döntések – Interjú dr. Maróth Gáspár védelmi fejlesztésekért felelős kormánybiztossal. *Hype and Hyper*, (2021), 1. 26.

„A Zrínyi 2026 a Magyar Honvédség ütőképes és korszerűen felszerelt haderővé alakításán túl elsődleges célként fogalmazza meg a magyar védelmi ipar egyidejű fejlesztését, Magyarország kiemelt védelmi ipari központtá válását a régióban.”²⁶

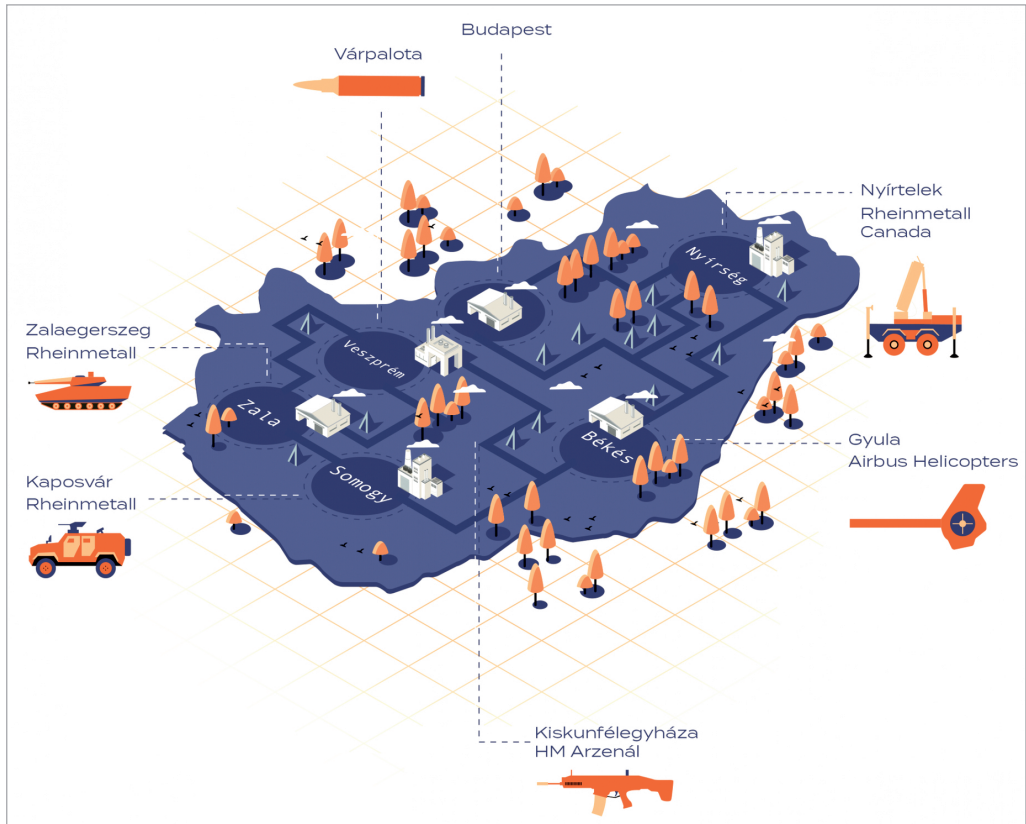
A saját bázisokon, haditechnikai üzemekben történő termelés egyrészt munkahelyeket teremt, másrészt csökkenti a védelmi technikák és technológiák területén a kitétségszintet egy konfliktus esetén. A működő vagy jövőben létesülő hadiipari üzemek az alábbiak:²⁷

- 2019-ben nyitotta meg kapuit a HM Arzenál kiskunfélegyházi fegyvergyára, ahol cseh kézfegyverek összeszerelésével kezdtek, aztán bővíteni kezdték a gyártandó fegyverek portfólióját mesterlövész-fegyverekkel, civil felhasználású félautomata karabélyokkal, és hamarosan várhatóan páncéltörő fegyvereket is gyártanak majd.
- 2019-ben megvette a magyar állam az osztrák Hirtenberger Defence aknavető- és löszergyárat, amelyben egyelőre még csak külföldi megrendelésre folyik a gyártás.
- 2022 első negyedévében indult meg a gyártás az Airbus gyulai helikopteralkatrész-üzemben.
- 2023-ban megkezdte a Lynx páncélosok gyártását a páncélozott láncaltalpas katonai járművekre specializálódott zalaegerszegi harcjárműgyár.
- Megkezdte működését Kaposváron a kerekes harcjárművek gyártására specializálódott üzem, ahol első körben török–német 4 × 4-es, hosszabb távon pedig magyar fejlesztésű, 8 × 8-as katonai járműveket gyártanak, illetve ehhez kapcsolódó K+F-tevékenységet végeznek majd.
- Várpalotán löszert és robbanószert gyártó üzem épül, itt a nagyobb kaliberű, 30, 120 és 155 milliméteres löszerek mellett RDX-robbanószerek is készülnek majd.

²⁶ Huszák (2021): i. m.

²⁷ Huszák (2021): i. m.

- Hamarosan radarok előállítására alkalmas üzemet hoz létre Nyírteleken a magyar állami résztulajdonban lévő Rheinmetall Hungary Zrt.

5. ábra: A magyarországi haditechnikai üzemek

Forrás: Fáy (2021): i. m. 26.

A védelmi költségvetések a világban és régiókban²⁸

A nagyhatalmak védelmi kiadásai folyamatosan emelkedtek az elmúlt években – kivéve Oroszország esetében a gazdasági szankciók miatt –, de ez a növekedés nem jelentős, és főként az egy főre eső védelmi kiadásoknál mutatkozott meg.

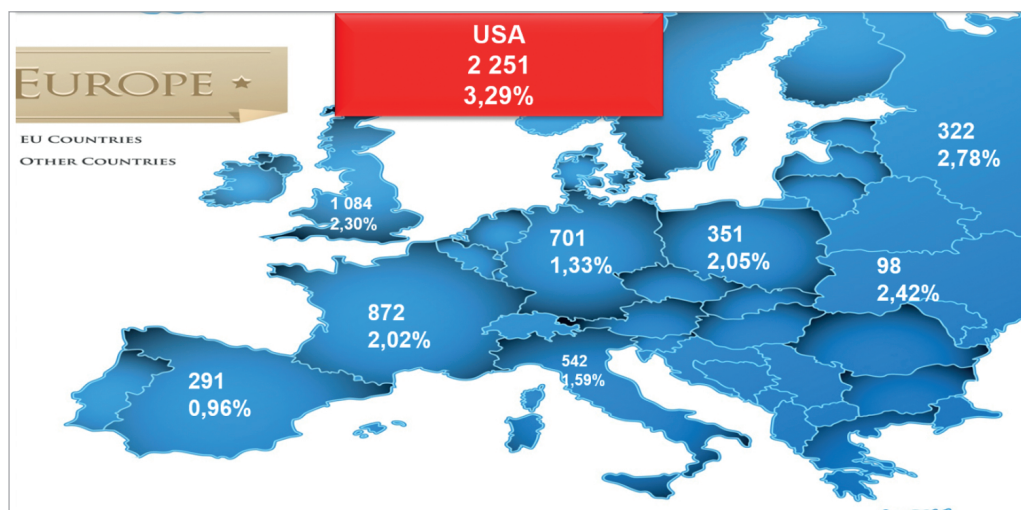
²⁸ NKS, 7. pont.

3. táblázat: A nagyhatalmak védelmi kiadásai (aktualizálva)

Ország	Védelmi kiadások					
	2020-ban			2021-ben		
	(mrd USD)	a GDP %-ában	egy főre (USD)	(mrd USD)	a GDP %-ában	egy főre (USD)
USA	738,0	3,55	2219	754	3,29	2251
Kína	193,2	1,27	139	207,340	1,23	148
Oroszország	43,184	2,95	305	45,802	2,78	322
Világ összes	1 809 213	2,08	268	1 905 723	1,85	319

Forrás: International Institute for Strategic Studies (IISS): *The Military Balance 2022*. London, Routledge, 2022. alapján a szerző szerkesztése

Az európai kontinens katonai kiadásainál láthatjuk, hogy nagyon sok ország (köztük Spanyolország, Németország és Olaszország) még nem tudta teljesíteni a NATO elvárásait, a GDP 2 százalékát kitevő ráfordítást (6. ábra). Az arányok még markánsabban megmutatkoznak az egy főre eső védelmi kiadásoknál (7. ábra). Az USA visszajelzései szerint Európa „tartozik”, „potyautas”, hiszen az USA 2219 dollár/fő védelmi kiadását csak felerészben tudják teljesíteni az erősebb gazdasági képességekkel rendelkező országok (Nagy-Britannia: 936 dollár/fő; Franciaország: 911 dollár/fő; Németország: 644 dollár/fő).

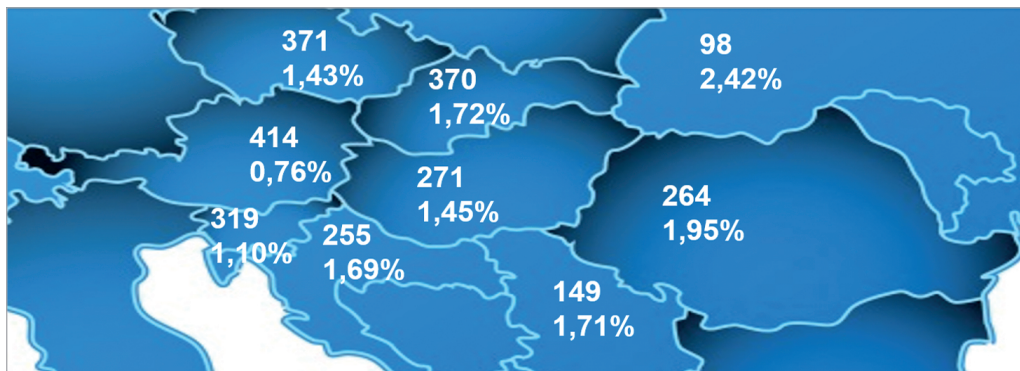

6. ábra: Egy főre eső védelmi kiadások és a védelmi kiadások a GDP százalékában 2021-ben (Nyugat-és Kelet-Európa)

Forrás: IISS (2022): i. m. alapján a szerző szerkesztése

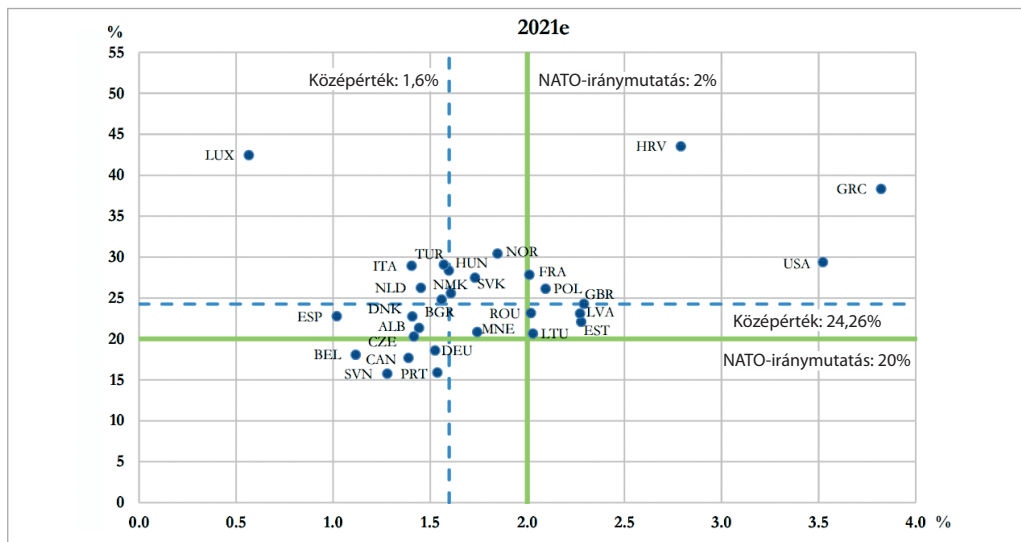
Országunk és a szomszédos országok tekintetében hasonló a helyzet (6. és 7. ábra). Hazánk a *Military Balance* adatai alapján 1,36%-os kiadást tudott felmutatni. Többet teljesített ennél Horvátország (1,98%) és Románia (2,09%). Az egy főre eső kiadások

tekintetében Magyarország 209, Szlovákia 399, Horvátország 266, Románia, Szlovénia pedig 288 dollár/fő ráfordítást ért el.

7. ábra: Védelmi kiadások és a védelmi kiadások a GDP százalékában 2021-ben (Közép-Európa és a Balkán)
Forrás: IISS (2022): i. m. alapján a szerző szerkesztése

Hazánk védelmi költségvetésének alakulása kedvező, ezáltal a NATO-n belüli megítélésünk is javul, és 2024-re valószínűleg elérjük a GDP-hez viszonyított 2%-os arányt. A NATO adatai szerint Magyarország az átlagos, 1,6%-os teljesítményt mutatja. Jók a mutatóink a 28% körüli felszerelési kiadások tekintetében is.

8. ábra: Védelmi kiadások a GDP %-ában (függőleges tengely) és felszerelési kiadások a védelmi költségvetés %-ában (vízszintes tengely) 2021-ben. (A zölddel jelölt szintek a NATO iránymutatásai, a szaggatott vonalak a tagországok teljesítményének statisztikai középértékei.)

Forrás: NATO: Defence Expenditures of NATO Countries (2014–2021) (2021. június 11.).

4. táblázat: Magyarország védelmi kiadásai (a GDP %-ában) 2014 és 2021 között

2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	2021
0,86%	0,91%	1,00%	1,19%	1,01%	1,34%	1,79%	1,69%

Forrás: NATO: Defence Expenditures of NATO Countries (2014–2021) (2021. június 11.) alapján a szerző saját szerkesztése

Összegzés

A Nemzeti Katonai Stratégia elkészítésében főszerepet játszó polgári és katonai szakértők a széles körű egyeztetések nyomán markáns, jól felépített koncepciót alkottak meg. A nemzetközi és hazai környezet elemzése és a Zrínyi 2026 haderőfejlesztési program alapján el lehet kezdeni a 21. század hadseregének felépítését. A jelenlegi helyzet a Magyar Honvédség szempontjából úgy jellemezhető, hogy rendelkezésre állnak a haditechnikai fejlesztések és beszerzések, az ország gazdasági helyzete stabil, továbbá a költségvetés biztosítja a forrásokat, s mindezen feltételek egyidejűleg fennállnak. A jövő vezetőinek feladata a program következetes végigvitele, az elvárt szervezeti, haditechnikai fejlesztések integrálása. A hadtudomány területén a szakértők a technikai, szervezeti és doktrinális aspektus súlypontjának kialakítását nevezik a hadügy forradalmának. Ezek a feltételek adottak a korszerű, 21. századi magyar fegyveres erő létrehozásához.

Befejezés

A stratégiatervezés szinte egyidős az emberiséssel, a terület rengeteg tapasztalata mind a katonai, mind a polgári életben elengedhetetlen a sikerhez. Magyarország előtt biztos út és határozott célok állnak a Nemzeti Biztonsági Stratégiában. A Magyar Honvédség pedig a Nemzeti Katonai Stratégiában rögzítettek szerint – a rendvédelmi és nemzetbiztonsági szolgálatokkal együttműködésben – készen áll a kihívások, kockázatok és fenyegetések kezelésére.

2024-re a védelmi szféra költségvetésének a GDP 2%-át kell kitennie, és 2030-ra három meghatározott (nehéz-, közepes és különleges rendeltetésű) dandárnak kell rendszerbe állnia. A légierő a kor színvonalán álló eszközeivel, a vezetésinformációs rendszerével és a logisztikai alrendszerével tartja üzemben a haderőnem csapatait. A rendszer működését humánpolitikai törekvések segítik, amelyek biztosítják, hogy a kor színvonalán álló 21. századi technológiákat működtetni képes személyi állomány álljon rendelkezésre.

Felhasznált irodalom

- 1163/2020. Korm. határozat Magyarország Nemzeti Biztonsági Stratégiájáról. (1. melléklet: *Magyarország Nemzeti Biztonsági Stratégiája*.) Online: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=A20H1163.KOR&txtreferer=00000001.txt>
- 1393/2021. (VI. 24.) Korm. határozat Magyarország Nemzeti Katonai Stratégiájáról. (1. melléklet: *Magyarország Nemzeti Katonai Stratégiája*.) Online: <https://njt.hu/jogszabaly/2021-1393-30-22>
2011. évi CXIII. törvény a honvédelemről és a Magyar Honvédségről, valamint a különleges jogrendben bevezethető intézkedésekről
- 94/1998. (XII. 29.) OGY határozat a Magyar Köztársaság biztonság- és védelempolitikájának alapelveiről. Online: <https://mkogy.jogtar.hu/jogszabaly?docid=998H0094.OGY>
- A belügyminiszter és a honvédelmi miniszter 25/2015. (IX. 14.) BM–HM együttes utasítása a Magyar Honvédségnek a rendőrségi feladatok ellátásában történő közreműködése rendjéről. Online: <https://net.jogtar.hu/getpdf?docid=A15U0025.BM&targetdate=&printTitle=25/2015.+%28IX.+14.%29+BM-HM+egy%C3%BCttes+utas%C3%ADt%C3%AIs&getdoc=1>
- Baranyai Gábor: Világszínvonalon születik újjá és fejlődik a magyar hadiipar. *Magyar Nemzet*, 2020. december 23. Online: <https://magyarnemzet.hu/belfold/vilagszinvonalon-szuletik-ujja-es-fejlodik-a-magyar-hadiipar-9138485/>
- Fáy Gergely: Határozott döntések – Interjú dr. Maróth Gáspár védelmi fejlesztésekért felelős kormánybiztossal. *Hype and Hyper*, (2021), 1. 22–27. Online: <https://hypeandhyper.com/hatarozott-dontesek-interju-dr-maroth-gaspar-vedelmi-fejlesztesert-felelos-kormanybiztossal/>
- Huszák Dániel: 2021-ben is dübörög a magyar hadiipar fejlesztése – Megtudtuk, mit tervez a kormány. *Portfolio.hu*, 2021. február 10. Online: www.portfolio.hu/global/20210210/2021-ben-is-duborog-a-magyar-hadiipar-fejlesztese-megtudtuk-mit-tervez-a-kormany-465188
- Huszák Dániel: Miért akar erős, elrettentő hadsereget Orbán Viktor? Több súlyos indok is meghúzódik a háttérben. *Portfolio.hu*, 2021. június 8. Online: www.portfolio.hu/global/20210608/miert-akar-eros-elrettento-hadsereget-orban-viktor-tobb-sulyos-indok-is-meghuzodik-a-hatterben-486852
- International Institute for Strategic Studies: *The Military Balance 2022*. London, Routledge, 2022.
- Magyarország Alaptörvénye (2011. április 25.). Online: <https://net.jogtar.hu/jogszabaly?docid=a1100425.atv>
- NATO: *Defence Expenditure of NATO Countries (2014–2021)* (2021. június 11.). Online: www.nato.int/cps/en/natohq/news_184844.htm